

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Популізм, політичні легітимації та постдемократія:
глобальне та локальне

рівень вищої освіти	<u>магістерський</u>
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)
спеціальність	<u>052 Політологія</u> (шифр і назва)
освітня програма	<u>Глобальні студії та світова політика</u> (шифр і назва)
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова/за вибором)
факультет	<u>філософський</u>

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету (протокол № 6 від 16 червня 2023 р.)

Розробники програми: **Шаповаленко Марина Володимирівна** – доктор політичних наук, професор кафедри політології філософського факультету, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри політології (протокол № 11 від 15.06 2023 р.)

Завідувач кафедри політології Олександр ФІСУН

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Глобальні студії та світова політика»

Гарант освітньої програми, доц. Юлія БІДЕНКО

Програму погоджено з методичною комісією філософського факультету (протокол № 10 від 14 червня 2023 р.)

Голова методичної комісії філософського факультету Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «**Популізм, політичні легітимації та постдемократія: глобальне та локальне**» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» підготовки **магістрів**, спеціальності 052 «Політологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основні засади політичної легітимації та механізми її забезпечення в умовах пост демократії та зростання впливу популізму.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладення навчальної дисципліни є: засад та механізмів взаємодії популізму та легітимації політичної влади в умовах постдемократії.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни –

- формування наступних загальних компетентностей: .

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- формування наступних фахових компетентностей:

Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

Застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
26 год.	
Практичні, семінарські заняття	
13 год.	
Лабораторні заняття	
Не передбачені	
Самостійна робота	
51 год.	
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» студенти мають досягти наступних результатів:

- Застосовування критичного мислення, раціональної аргументації, аналізу та синтезу.
- Проведення досліджень на сучасному професійному рівні.
- Знання принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
- Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру в предметній сфері політології, що характеризуються невизначеністю умов і

вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій, та застосовувати широкий спектр сучасних теорій і методів політичних досліджень та аналізу політики в експертно-аналітичній, науково-дослідницькій, політико-організаційній, викладацькій, консультаційній та громадській сфері практичної професійної діяльності.

- Застосовування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
- Виявлення констеляції глобальних державних та недержавних гравців.
- Професійне ведення політичних дебатів від імені світових гравців.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Природа політичної легітимності та популізму

Тема 1. Генезис політичної легітимації (від демократії до пост демократії).

Розуміння легітимності влади в епоху античності. Концепції Платона та Аристотеля. Теологічний підхід до легітимності та легітимації. Н.Маккіявеллі щодо легітимності та легітимації влади державника.. Макс Вебер - «класик легітимаційної теорії». Системний підхід Д.Істона до проблематики політичної легітимності та легітимації. Типологізація політичної легітимності:ідеологічна, структурна, персональна. Рівні легітимності в концепції політичної системи Д.Істона. Протиріччя концепції М.Вебера легітимного панування та порівняльний аналіз типів панування та рівнів легітимності

Тема 2. Легітимність та легітимація як основне питання політики в умовах глобалізації

Ідея легітимності і система легітимації. Розрив культури і політики. Два типу раціональності: інструментальна і нормативна. Цілісність політики і боротьба, соціально-політична комунікація і можливість системного відтворення суспільного консенсусу, демократичний елітизм, інструменталізована політика. Типології легітимації. Д.Хелд щодо легітимації

Тема 3. Дискурс пост демократії та популізм в процесі легітимації влади

Теорія агрегатів. Шумпетеріанская концепція демократії. Демократія як метод. Критика агрегативної концепції. Ознаки кризи політики і деградації соціальної комунікації (комунікативна влада). Суб'єкт визнання політики та загальна криза легітимності держав загального благоденства. Агоністична концепція легітимності Муфф Ш. К, Лакло Е.Чинники виникнення концепту пост демократії. Концепція пост демократії, формування дискурсу пост демократії. Постдемократичні трансформації сталих демократій та перехідних суспільств.

Тема 4. Популізм як чинник політичної легітимації

Еволюція розуміння популізму в політичній науці. Виникнення популізму та його вплив формування дискурсу і політичних практик. Популістські практика у історії західних країн у XX-XXI ст.. Зростання популізму в умовах кризи політичної влади та її делегітимації. Радикалізація правого та лівого популізму на початку XXI ст.. та його наслідки

Розділ 2. Легітимність в механізмі функціонування політичної влади

Тема 5. Цілі, засоби і ресурси політичної легітимації в умовах постдемократії

Сучасні визначення легітимності та політичної влади. Легітимність і влада як чинник та наслідок. Зовнішні та внутрішні ознаки політичної легітимності. Взаємодія політичної стабільності із легітимністю. Місце легітимності в забезпеченні ефективності державного правління. Основні функції легітимності. Функція забезпечення віри та довіри щодо політичної влади.

Тема 6. Легітимація влади як процес (локальні особливості)

Легітимність і легітимація: визначення та основні підходи. Об'єктивний та суб'єктивний характер цілей легітимації. Засоби політичної легітимації. Рефлексивний характер легітимації

політичної влади. Основне ресурсне забезпечення політичної легітимациї. Роль державної влади в процесі легітимациї. Політична культура і легітимация влади.

Тема 7. Основні моделі політичної легітимациї в умовах постдемократії

Авторитарна модель легітимациї. Особливості легітимациї тоталітарних політичних режимів
Утилітарна модель легітимациї. Есхатологічна модель легітимациї. Традиційна модель легітимациї. Раціональна модель легітимациї. Легітимация перехідних політичних режимів. Особливості взаємодії легальності та легітимності. Чинники делегітимациї політичних режимів. Особливості легітимациї/делегітимациї в розколотих суспільствах. Легітимация пост революційного порядку.

Тема 8. Політична легітимация і суверенітет в умовах глобалізації

Співвідношення легітимності політичної влади і суверенітету держави. Зовнішньополітична легітимність і легітимация. Особливості зовнішньополітичної легітимациї в умовах глобалізації. Сила та слабкість держави у зовнішньополітичній легітимациї. Статус держави у забезпеченні легітимациї. Концепції морального статусу держави: космополітична, комуні тарна, та плюралістична.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього -го	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Природа політичної легітимності												
Тема 1. Генезис політичної легітимациї (від демократії до пост демократії)	12	4	2			6						
Тема 2. Легітимність та легітимация як основне питання політики в умовах глобалізації	11	3	2			6						
Тема 3. Дискурс пост демократії та популізм в процесі легітимациї влади	10	3	1			6						
Тема 4. Популізм як чинник політичної легітимациї	9	3	2			6						
Разом за розділом 1	44	13	7			24						
Розділ 2. Легітимність в механізмі функціонування політичної влади												
Тема 5. Цілі, засоби і ресурси політичної легітимизациї в умовах постдемократії	11	3	2			6						
Тема 6. Легітимизация влади як процес (локальні особливості)	11	3	1			7						
Тема 7. Основні моделі політичної легітимациї в умовах постдемократії	12	4	1			7						
Тема 8. Політична легітимация і суверенітет в умовах глобалізації	12	3	2			7						
Разом за розділом 2	46	13	6			27						
Усього годин	90	26	13			51						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Генезис політичної легітимації (від демократії до пост демократії)	2
2	Легітимність та легітимація як основне питання політики в умовах глобалізації	2
3	Дискурс пост демократії та популізм в процесі легітимації влади	2
4	Популізм як чинник політичної легітимації	1
5	Цілі, засоби і ресурси політичної легітимації в умовах постдемократії	2
6	Легітимація влади як процес (локальні особливості)	1
7	Основні моделі політичної легітимації в умовах постдемократії	1
8	Політична легітимація і суверенітет в умовах глобалізації	2
	Разом	13

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Проаналізувати легітимність та легітимація як основне питання політики	6
2	Навести приклади популізму як засіб досягнення політичної влади	6
3	Які форми має популізм в умовах глобалізації та постдемократії	6
4	Проаналізуйте концепції глобалізації	6
5	Цілі, засоби і ресурси політичного популізму	6
6	Розкрийте сутність кризи демократії	7
7	Відповісте на питання: основні особливості постдемократії	7
8	Як впливає глобалізація на політичну легітимацію влади	7
	Разом	51

6. Індивідуальні завдання

Аналітична доповідь за обраною темою

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Метою такого виду роботи є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Індивідуальне завдання з дисципліни сприяє більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальне завдання виконується особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника.

Для покращення підготовки майбутнього спеціаліста поглиблення навчального матеріалу, застосовуються такі види індивідуальних завдань як контрольна робота, аналітичні огляди тощо.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі види навчальних занять, як лекції та семінарські заняття.

Під час проведення лекцій використовуються такі методи та технології викладання, як читання лекцій, демонстрація презентацій та інших наочних матеріалів, обговорення зі студентами ключових проблемних питань тем лекцій.

Під час проведення семінарських занять використовуються такі методи та технології викладання, як виступи студентів з доповідями за темою семінару, дискусії за ключовими питаннями.

Основними форматами й методами самостійної роботи студентів з дисципліни є повторення питань тем лекційних занять за конспектом лекцій, опрацювання основної літератури, опрацювання додаткової літератури (за бажанням), виконання додаткових завдань (за бажанням).

Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, робота над рефератом, самостійна робота над вивченням основних джерел контрольна робота. Форма

підсумкового контролю – екзамен - визначається робочим планом. Для оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час проведення практичних занять з дисципліни «Порівняльна політологія» застосовуються поточний контроль. Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв’язання задач з їх обговоренням, розв’язання контрольних питань і завдань, їх перевірку та оцінювання. На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами завдання, виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов’язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов’язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, робота над рефератом, самостійна робота над вивченням основних джерел контрольна робота. Передбачена форма підсумкового контролю – залік - визначається робочим планом. 1 контрольна робота.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контр. робота, передбачена навч. планом	Інди-від. завдан-ня	Разом	Заліко ва робота	Сума
Розділ 1				Розділ 2								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	6	-	60	40	100
6	7	6	7	7	7	7	7					

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 6 балів. Максимально студент може отримати 60 балів. Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Студент допускається до екзамену, якщо він набрав протягом семестру 30 балів та презентував аналітичну доповідь за обраною темою

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обгрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обгрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необгрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необгрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за залік складає **40**.

Критерії оцінювання залікової роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабко орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Абетка популізму URL: <https://spa.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/%D0%90%D0%B1%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC%D1%83.pdf>
2. Вілбер К. Трамп і епоха пост правди. Л. 2019. 136 с.
3. Висоцький О.Ю. Технології легітимації політичної влади: теорія і практика: монографія. Дніпропетровськ: Пороги, 2010. 318 с.
4. Мацієвський Ю., Кашинський О.Витоки популізму в Центральній-Східній Європі/Ідеологія і політика. 2017.№2(18).С.15-37 URL: <https://eprints.oa.edu.ua/6717/1/2.6.-UKR.-Matsiyevsky-and-Kashynsky-Final.pdf>
5. Шаповаленко М.В. Перверсії політичних режимів в умовах гальмування глобалізації і дедемократизації. *Вісник Харківського національного університету Серія «Питання політології»*.2021 . с.8-13

Допоміжна література

1. Вебер М.Господарство і суспільство / пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013.1112 с.
2. Вебер М.Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з англ. Олександр Погорілий. К.: Наш Формат, 2018. 216 с
3. Калюжна Ю. І.Популізм, як політично-культурний феномен сучасної світової політики. Сучасне суспільство. 2017, Вип. 2 (14). С.80-87. <http://doi.org/10.5281/zenodo.1295212>
4. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014). Чернівці: Книги – XXI, 2016. 552 с.
5. Україна у пошуку стратегій суспільно-політичного розвитку (1991–2018 рр.). Київ: ІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 352с
6. Яковлева Л.І. Від соціального порядку до публічної влади: організаційні, інституційні та комунікативні засади легітимності. *Politicus*. 2019. № 3. С. 10–15.
7. Cimmino J., Katz R., Kroenig M., Lipsky J., Pavel B. A Global Strategy for Shaping the Post-COVID-19 URL: World <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2020/07/AC-A-Global-Strategy-for-Shaping-the-Post-COVID-19-World.pdf>
8. Beetham. D. Legitimation of Power. N. Y.: Palgrave Macmillan, 1991
9. Blühdorn I. (2019): The legitimation crisis of democracy: emancipatory politics, the environmental state and the glass ceiling to socio-ecological transformation. *Environmental Politics*. DOI: 10.1080/09644016.2019.1681867

10. Blühdorn I., Butzlaff F. Democratization beyond the post-democratic turn: towards a research agenda on new conceptions of citizen participation DEMOCRATIZATION 2020, VOL. 27, NO. 3, 369–388 <https://doi.org/10.1080/13510347.2019.1707808>
11. Bower B. The Hot and Cold of Priming. Science news. 2012. Vol. 181. № 10. P. 26. <http://old-classes.design4complexity.com/7702-F12/survey-interviews/The%20Hot%20And%20Cold%20Of%20Priming%20-%20Science%20News.html>
12. Easton David. A Systems Analysis of Political Life, New York: John Wiley and Sons, 1965.
13. Halikiopoulou D. The pandemic is exposing the weaknesses of populism, but also fueling authoritarianism. The London School of Economics and Political Science, 01.04.2020. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/brexit/2020/04/01/covid-19-is-exposing-the-weaknesses-of-populism/>
14. Langenbacher E. Has the Coronavirus Pandemic Broken the Populist Fever? *American Institute for Contemporary German Studies*, 26.03.2020. URL: <https://www.aicgs.org/2020/03/has-the-coronavirus-pandemic-broken-the-populist-fever/>
15. Matsiyevsky Y. Ukraine's Regime Is Less Stable than It Was under Yanukovich A Third Year Comparison Ponars Eurasia Policy Memo. 2018. No. 517. 2018. URL: https://eprints.oa.edu.ua/6836/1/Matsiyevsky_March_2018.pdf.
16. Morlino L., Piana D., Sandulli A., Corkin J. Working Paper on legitimacy and authority regarding the rule of law, democracy, solidarity and justice URL: <https://reconnect-europe.eu/wp-content/uploads/2020/01/D4.2.pdf>
17. «Populism» revealed as 2017 Word of the Year by Cambridge University Press. University of Cambridge. URL: <https://www.cam.ac.uk/news/populism-revealed-as-2017-word-of-the-year-by-cambridge-university-press> (дата обращения: 09.03. 2019)
18. Smith A. Coronavirus used by European populist right to challenge E.U. open borders. NBC News, 07.03.2020. URL: <https://www.nbcnews.com/news/world/coronavirus-used-european-populist-right-challenge-e-u-open-borders-n1149491> (дата обращения: 09.04.2020).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://www.politik.org.ua>
<https://ipress.ua/politics/>
<https://www.pravda.com.ua/>
https://political-studies.com/wp-content/uploads/2017/11/Agora_19_20.pdf
<http://ipiend.gov.ua/>
<http://razumkov.org.ua/>
<https://niss.gov.ua/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Популізм, політичні легітимації та постдемократія: глобальне та локальне»